

Іванова М.,
зав. відділу НБУВ

РОЗВИТОК ДИСТАНТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ ТА ФОРМУВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЮРИДИЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ НБУВ

У статті йдеться про важливість поширення інформації за допомогою дистантних форм обслуговування читачів, розкриваються шляхи формування юридичних електронних інформаційних ресурсів та перетворення бібліотек в інформаційні центри накопичення інформації.

Ключові слова: юридична бібліотека, інформаційні ресурси, електронна бібліотека, дистантне обслуговування, історична спадщина, ретроспективні юридичні джерела, збереження бібліотечних фондів.

The article emphasizes the importance of disseminating information via distant forms of reader services, the ways of forming of electronic legal information resources and transformation of libraries into information centers of collecting of information.

Keywords: law library, information resources, electronic library, distant service, historical heritage, retrospective legal sources, preservation of library collections.

Стаття посвячена важности распространения информации с помощью дистантных форм обслуживания читателей, раскрываются пути формирования юридических электронных информационных ресурсов и преобразования библиотек в информационные центры накопления информации.

Ключевые слова: юридическая библиотека, информационные ресурсы, электронная библиотека, дистантное обслуживание, историческое наследие, ретроспективные юридические источники, сохранность библиотечных фондов.

Національна юридична бібліотека (далі – НЮБ) є структурним підрозділом Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського, що забезпечує акумуляцію документно-інформаційних ресурсів (книг, документів, інших носіїв інформації), які містять правові знання (сукупність документованих або публічно оголошених відомостей про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, праввідносини, правопорядок, правопорушення та їх профілактику тощо) [1].

Метою статті є висвітлення питань формування юридичних електронних інформаційних ресурсів в Національній юридичній бібліотеці НБУВ, що сприяє розвитку дистантного обслуговування користувачів.

За своїм цільовим призначенням, спеціалізацією, обсягом фондів, складом користувачів та іншими ознаками НЮБ є спеціалізованою установою загального користування. Її основне завдання – забезпечення правовою інформацією працівників органів державної влади, спеціалістів-правників, науковців, студентів, представників дипломатичного корпусу, міжнародних неурядових організацій та поширення правових знань серед населення; надання довідково-консультаційної допомоги; систематизація та аналіз матеріалів, які містять правову інформацію.

Для виконання закріплених за НЮБ функцій вона: здійснює комплектування, обробку, централізовану каталогізацію спеціалізованих бібліотечних фондів, веде їх облік; формує довідково-інформаційні фонди та банки даних документно-інформаційних ресурсів, які містять правову інформацію; бере участь у внутрішньодержавному та міжнародному обміні інформацією з правових питань; розробляє правила користування бібліотечним фондом, які затверджуються наказом НБУВ; провадить культурно-просвітницьку діяльність, організовує лекторії, читачькі, наукові конференції, «круглі столи» тощо; надає в установленому порядку організаційні, методичні, консультаційні та інші послуги (зокрема платні); співпрацює з іншими бібліотеками України незалежно від їх підпорядкування, а також навчальними закладами, науково-дослідними (науково-технічними) установами України та інших держав; провадить іншу діяльність, що впливає з її основних завдань.

НЮБ виконує свої функції з використанням фондів НБУВ, а також обов'язкових безплатних та платних примірників документів, документно-інформаційних ресурсів обмінних фондів бібліотек України (внутрішньодержавний обмін) і бібліотек інших держав

(міжнародний обмін) на взаємовигідних умовах, придбанням в установленому законодавством порядку книг, періодичних видань, інших документів, які містять правову інформацію.

У Законі України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр.» зазначається, що одним із головних пріоритетів України – є прагнення побудувати, орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток, інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя [2].

У своєму дослідженні К. Лобузін вказує на створення цифрових бібліотечних технологій, що сприяє глобалізації світового інформаційного співтовариства, відкриваючи принципово нові умови доступу до віддалених інформаційних ресурсів і забезпечуючи рівні права користувачів на отримання необхідної інформації [3, с. 139].

Вирішення цього завдання значною мірою залежить від ефективності діяльності бібліотек, зокрема від удосконалення дистантних форм використання їх інформаційних ресурсів. Саме ці форми найбільше відповідають таким вимогам діяльності бібліотечних структур, як широта охоплення, відкритість, гнучкість та індивідуалізація, які характеризують інформаційні потреби людей. Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» закріплена реалізація прав громадян для забезпечення загального доступу до інформації та культурних цінностей, що зберігаються та надаються за користування бібліотеками [4].

Використання в бібліотечній діяльності дистантних форм обслуговування користувачів розширює спектр пропонованих електронних інформаційних ресурсів юридичного спрямування та, як наслідок, трансформує саму бібліотеку в сучасний інформаційно-комунікаційний комплекс. Т. Кулаковська підкреслює, що в сучасних умовах бібліотека як інформаційний центр здійснює аналітичну обробку документальної інформації зі створенням науково-інформаційного продукту [5].

Т. Гранчак зазначає, що збільшення суспільної ролі бібліотек як центрів зберігання, виробництва й поширення інформації за допомогою дистантних форм обслуговування користувачів у сучасних умовах є засобом сприяння інтеграції українського суспільства до світової спільноти, з одного боку, та, з іншого – є засобом зміцнення

національної самоідентифікації суспільства в контексті взаємодії національного й світового інформаційних просторів. Упровадження й розвиток дистантних форм доступу до інформації сприятимуть трансформації бібліотек в інформаційному суспільстві у центри акумуляції суспільно значущих ресурсів глобального інформаційного простору, центри управління інформаційними потоками, ефективних навігаторів у процесі пошуку потрібної інформації [6, с. 367–372]. Наявність електронних інформаційних ресурсів, а також питання керування ними є особливо актуальним, зокрема у забезпеченні цілісності та доступності інформаційних масивів [7, с. 164–172].

В. Горовий зазначає, що бази даних, фонди наукових та галузевих бібліотек, упровадження дистанційних форм роботи з користувачами – усе це підвищує ефективність використання суспільних інформаційних баз, забезпечує незрівнянні з недалеким минулим можливості обслуговування користувачів, дає змогу поповнювати фонди бібліотек вітчизняною інформацією [8, с. 210].

На стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб суспільства, зокрема у використанні юридичних інформаційних ресурсів, націлена Національна програма інформатизації. Вказана програма формується, виходячи з довгострокових пріоритетів соціально-економічного, науково-технічного, національно-культурного розвитку країни з урахуванням світових досягнень у сфері інформатизації, і вона спрямована на створення умов для інтеграції України у світовий інформаційний простір відповідно до сучасних тенденцій інформаційної геополітики [9].

Одним із основних завдань Національної програми інформатизації є формування системи національних ресурсів, які призначені для задоволення потреб громадянина, суспільства, держави. Ефективне державне управління такими ресурсами є важливою умовою забезпечення інформаційної безпеки держави та реалізації державної політики у сфері інформатизації [10].

Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій в державі визначається Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» як пріоритетний напрям інноваційної діяльності на 2011–2021 рр. [11].

Комплексний підхід до формування інформаційних послуг бібліотеки та застосування єдиної платформи для їх реалізації створив передумови впровадження додаткових сервісних можливостей для профільних категорій користувачів. Засоби обраної для розробки платформи веб-ІРБІС дають можливість застосовувати до відповідного

спеціалізованого веб-профілю фільтр за будь-якою ознакою для формування віртуальної бібліотеки. Цей принцип було застосовано для впровадження спеціалізованого сервісу – «Юридичні інформаційні ресурси» в рамках НЮБ. За основу фільтру було обрано тематичні поділи Рубрикатора НБУВ «Держава і право. Юридичні науки» [3, с. 213].

Відділом баз даних правової інформації НЮБ за період роботи 2012–2013 рр. над розділом 2 «Розвиток дистантного обслуговування користувачів та формування мережевих ресурсів як нових форм інформаційної діяльності наукової бібліотеки» науково-дослідної теми НБУВ «Підвищення ефективності інформаційної діяльності наукової бібліотеки» здійснюється формування електронного ресурсу правової інформації. У співпраці з відділом програмно-технологічного забезпечення комп'ютерних мереж (ВПТЗКМ) для вирішення кола передбачених завдань було розроблено та запропоновано модель розбудови баз даних, що і було успішно втілено на платформі САБ «ІРБІС64». Підготовлено спеціальні технологічні рішення для обробки та аналітико-синтетичного опрацювання документів, налаштування процесів формування баз даних, пов'язаних із веденням бібліографічного опису, редагуванням, поповненням та подальшим використанням накопичених матеріалів. Користувач ресурсу має можливість використовувати всі пошукові засоби баз даних за звичними критеріями: ключові слова, автор, рік видання, назва, за рубрикатом, нові надходження.

Організовані та продовжують поновлюватися відділом баз даних правової інформації НЮБ бази даних правової тематики (БД): «Інтернет-навігатор», «Цифровий фонд», «Юридична бібліографія» (ретроспективної спрямованості), «Русини» (походження українців), «Наукова електронна бібліотека».

У 2012 р. відділ почав роботу зі створення формування інтегрованого інформаційного ресурсу «Конституційна Асамблея», яка укладається з БД «Конституційна Асамблея. Персоналії» та БД «Конституційна Асамблея. Наукові праці», з метою підвищення повноти оперативності бібліотечно-інформаційного обслуговування, забезпечення та полегшення вільного й широкого доступу всіх категорій користувачів, підтримки та супроводу діяльності Конституційної Асамблеї.

У користувачів бібліотекою з'являється можливість вибору між зверненням до традиційної бібліотеки або зверненням до віртуальних ресурсів глобальної мережі. Перевага користувачів дедалі частіше надаватиметься Інтернету, це пов'язано з незмірно меншими

витратами часу та сил у пошуках інформації. Все це приводить до потреби пристосовуватися до нового формату бібліотечної діяльності.

Відділ баз даних правової інформації НЮБ спільно зі спеціалізованими структурними підрозділами НБУВ бере участь у формуванні баз даних: «Рубрикатор НБУВ», «Стародруковані періодичні видання». Упродовж останніх років корпоративна робота над розбудовою та формуванням деяких баз даних сприяє виробництву якісного інтелектуального продукту.

БД «Інтернет-навігатор» із правової тематики – анотований тематичний довідник українських та світових інтернет-ресурсів юридичної спрямованості. Зокрема, БД «Інтернет-навігатор: веб-сайти органів державної влади» складається з таких рубрик: законодавча влада, Президент України, виконавча влада (Кабінет Міністрів України, Прем'єр-міністр України, міністерства, державні служби (інспекції), комітети, агентства, фонди, обласні державні адміністрації, райони державні адміністрації), судова влада (Конституційний Суд України, Верховний Суд України, Вищі спеціалізовані суди, апеляційні суди, місцеві суди), прокуратура України, інші державні органи, місцеве самоврядування. Інформативність навігатора підвищена введенням додаткових параметрів, характерних для опису інтернет-ресурсу: вільний доступ, платний, повнотекстовий, мультимедійний доступи.

БД «Цифровий фонд» із правової тематики є зібранням рукописів, стародруків, довідкових видань, з невідмінним дотриманням авторського права. Відбір документів юридичного профілю для цифрових копій опрацьовується в тісній співпраці з фахівцями відділів-фондоутримувачів НБУВ: Інститут рукопису – відділ зберігання та використання фондів (Фонд бібліотеки університету св. Володимира); Інститут української книги – відділ стародруків та рідкісних видань (видання громадянського друку (XVIII–поч. XIX ст.)), відділ бібліотечних зібрань та історичних колекцій; Інститут бібліотекознавства – відділ довідково-бібліографічного обслуговування. За необхідністю виявлений та опрацьований матеріал у «Цифровому фонді» з правової тематики може бути згрупованим за будь-якою ознакою: типом документа, тематичною рубрикою, місцем зберігання, автором або персоналією. Основні завдання й принципи роботи були направлені на те, щоб надати якнайповнішу інформацію для користувачів бібліотеки. Документи, що були оцифровані, підлягали цілій низці обробки за полями схем «ІРБІС64», а саме: уточнювався бібліографічний опис, проставлявся рубрикатор, укладалася анотація книги, за жанром пам'ятки проводилось детальне розкриття змісту

книги, відмічалися заголовки статей, пропущені частини та інші тексти відповідно до встановленої літературної редакції. Оцифровані книги можна розподілити за такими рубриками: історія держави та права; теорія держави та права; конституційне (державне) право; адміністративне право; цивільне право; кримінальне право. З оцифрованих книжкових колекцій за допомогою мультимедійних технологій є можливість створювати віртуальні виставки, що є синтезом традиційного (книжкового) і новітнього (електронного) способів надання інформації, є багатофункціональним інформаційним ресурсом, який надає широкому колу користувачів можливість підвищити ефективність пошуку інформації [3, с. 194]. Документи, що були оцифровані, представлені відділом програмно-технологічного забезпечення комп'ютерних мереж НБУВ у зручному для користувачів оригінальному форматі Flip Book (книга з гортанням сторінок), захищеному від копіювання [3, с. 203].

БД «Стародруковані періодичні видання» з правової тематики наповнюється шляхом відбору журналів за Рубрикатором НБУВ «Держава і право. Юридичні науки». У БД «Рубрикатор НБУВ» здійснюється комплексний підхід для впровадження спеціалізованого ресурсу юридичного профілю. В основі тематичного розподілу лежить Рубрикатор НБУВ з накладеним фільтром «Держава і право. Юридичні науки».

БД «Юридична бібліографія» формується за рахунок ретроспективної юридичної бібліографії на базі систематичного каталогу та колекцій фондів НБУВ. Ресурс перебуває в постійному розвитку, поповнюється бібліографічними матеріалами; надає можливість проводити пошук за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикатором. Відділом проводиться аналітичний відбір інформації за темою; відбувається систематизація матеріалу для складання електронної картотеки; опрацювання бібліографічного матеріалу з карткових каталогів, перегляд та пошук джерел для формування ретроспективної бібліографічної БД. На кінцевому етапі опрацювання бібліографічного каталогу автоматично отримується основна частина каталогу (бібліографічні описи, розташовані в необхідному порядку: за алфавітом, хронологією, предметними рубриками) і необхідний комплект спеціалізованих покажчиків до каталогу (іменний, назв, видавництва і друкарень, хронологічний, місць видання, персоналій, автографів тощо). За умов такої організації роботи відбувається значна економія часу з

форматування й оформлення бібліографічних описів, підготовки відповідних покажчиків до видання [3, с. 163].

БД «Наукова електронна бібліотека» є електронним інформаційним ресурсом, до якого входять анотовані повнотекстові колекції літератури з юридичної тематики: кодекси, монографії, довідники, енциклопедії, словники, підручники, методичні посібники, з невідмінним дотриманням авторського права. Пошук користувачем може відбуватись за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикатором. Передбачено онлайнвий доступ тільки до бібліографічних описів та анотацій документів, повні тексти доступні лише в читальних залах НБУВ у локальному режимі.

О. Ісаєнко у своєму дослідженні робить висновки, що функціонування власного веб-сайту розкриває перед сучасною бібліотекою широкі можливості з популяризації своїх фондів, БД, інформаційних продуктів, залучення до своїх лав користувачів з інших міст і навіть країн, надання інформаційних послуг в дистанційному режимі, онлайнове проведення методичних нарад для бібліотек мережі, інтернет-конференцій [12, с. 43].

20 вересня 2012 року відбулося підписання Угоди про співробітництво між Конституційною Асамблеєю (КА) та НБУВ. Секретар Конституційної Асамблеї М. Ставнічук зазначила, що підписання цієї угоди є надзвичайно важливим моментом співпраці організацій, та висловила подяку НБУВ за інформаційну підтримку та супровід діяльності КА.

Конституційна Асамблея була утворена відповідно до Указу Президента України від 17 травня 2012 року № 328/2012 як спеціальний допоміжний орган при Президентові України, метою якого є напрацювання пропозицій щодо змін до Конституції України на основі узагальнення практики реалізації Основного Закону України з урахуванням досягнень та тенденцій розвитку сучасного конституціоналізму.

Перед КА ставляться завдання щодо узагальнення практики реалізації Конституції України, пропозицій і рекомендацій щодо її вдосконалення з урахуванням досягнень і тенденцій сучасного конституціоналізму; підготовки та схвалення Концепції внесення змін до Конституції України, подання її Президентові України [13].

З метою інформаційного забезпечення розробки та втілення юридичних ідей стратегічного плану, прийняття, удосконалення та реалізації Конституції й конституційного законодавства в НЮБ НБУВ створена БД «Конституційна Асамблея», яка складається з БД

«Конституційна Асамблея. Персоналії» та БД «Конституційна Асамблея. Наукові праці».

База даних «Конституційна Асамблея» є інформаційним ресурсом, який створений з метою забезпечення інформаційного супроводу діяльності КА України, сприяння утвердженню і розвитку національної конституційної традиції, якісному вдосконаленню чинної Конституції України та орієнтований на задоволення інформаційно-аналітичних запитів органів державної влади, громадських організацій, наукових працівників, експертів та громадян у сфері конституційного процесу.

Метою цього бібліографічного проекту є формування онлайн-інтегрованого ресурсу з сучасним пошуковим апаратом, який надасть користувачам доступ до інформаційних джерел. Інформаційні матеріали Бібліотеки «Конституційна Асамблея» відображають: конституційне законодавство України та зарубіжних країн; конституційний процес в Україні та зарубіжних країнах; конституційне право України; діяльність КА України; діяльність органів державної влади, політичних партій, громадських організацій, наукового та експертного середовища та осіб, які так чи інакше пов'язані з реалізацією ідеї реформування Конституції України.

БД «Русини» створена зусиллям впорядкування спеціалізованих ресурсів на основі інтелектуально опрацьованої інформації. Русини – давня самоназва частини українсько-руського населення була загальноприйнятою переважно на всій території Київської Русі, а тепер зберігається у деяких районах Західної України та в Поліссі. Проблема походження народу – одна з найскладніших і разом з тим одна з найактуальніших, оскільки дає ключ до розуміння витоків культури народу, його ментальності та національного духу. До цієї проблеми вдаються не тільки вчені, а й політики, намагаючись за її допомогою обґрунтувати ту або іншу політичну ідею, походження українців, зміни соціально-політичної та етнокультурної ситуації в Україні, характер її взаємин із сусідніми державами [14]. Підготовка інтегрованого ресурсу включає задум створення БД з багатоаспектною інформацією: історичною, політичною, соціологічною. Відділ проводить аналітичний відбір інформаційних матеріалів, створення науково-довідкового та довідково-пошукового апарату; формування системи електронних інформаційних ресурсів, зокрема повнотекстової, бібліографічної та фактографічної бази даних.

Підсумки статистики сайту НБУВ демонструють зацікавленість у представлених матеріалах як українських, так і європейських

користувачів. Відвідувачі з Європи (Великобританія, Польща, Італія, Німеччина, Росія, Франція) становили 15 % від загальної кількості відвідувачів з України, що демонструє певну зацікавленість європейської користувачької аудиторії у представлених інформаційних ресурсах юридичної тематики. Подальшим розвитком сформованого юридичного інформаційного ресурсу може бути інтеграція в комплексний пошуковий інтерфейс юридичної бібліотеки інших каталогів і баз даних НБУВ з метою повноцінного задоволення інформаційних потреб користувачів-юристів порталу НБУВ [3, с. 210, 214].

Підсумовуючи, варто зазначити, що дистантне обслуговування користувачів юридичними електронними інформаційними ресурсами в Національній юридичній бібліотеці НБУВ вдало було налагоджено та стрімко продовжує своє зростання: розширення фондів правової інформації в електронному вигляді, оцифрування історичних джерел української національної правової думки, формування тематичних електронних баз даних, – все це спричинило перехід на якісно новий рівень формування інформаційного суспільства. Основне зусилля було направлено на здійснення заходів з розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у системі бібліотечно-інформаційного обслуговування та формування електронних ресурсів, упровадження та пошук нових технологій, форм і методів зазначеного типу діяльності відділу. Очікуваними результатами від реалізації проекту підвищення ефективності інформаційної діяльності наукової бібліотеки є: створення єдиної бази даних інформаційних ресурсів бібліотеки; вільний доступ до колекцій повнотекстових електронних документів з робочих місць користувачів у межах бібліотеки; змога задовольнити якомога більшу кількість потреб користувачів, надаючи їм свій інтелектуальний продукт.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення про Національну юридичну бібліотеку: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2000 р. № 173 // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 5. – С. 58. – Ст. 168.
2. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 рр. : Закон України від 9 січ. 2007 р. № 537 – V // Відом. Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – С. 102.
3. *Лобузін К.* Технології організації знанневих ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності : монографія / Катерина

Лобузін ; відп. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2012. – 252 с.

4. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січня 1995 р. № 32/95 – ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1995. – № 7. – С. 45.

5. Кулаковская Т. Л. Научно-информационная деятельность библиотечно-информационной системы НАН Украины: направления, приоритеты и перспективы [Электронный ресурс] / Т. Л. Кулаковская // Б-ки нац. акад. наук: пробл. функционирования, тенденции развития. – Электрон. дан. (1 файл). – К., 2005. – Вып. 3. – Режим доступа: <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2005/05ktnpp.html>. – Загл. с экрана.

6. Гранчак Т. Бібліотека і політична комунікація : монографія / Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2012. – 481 с.

7. Хромець М. Правові засади управління формуванням електронних ресурсів бібліотечних та інформаційних центрів України / Мілена Хромець // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2010. – Вип. 26. – С. 164–172.

8. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / В. Горовий; наук. ред. Л. А. Дубровіна; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2010. – 360 с.

9. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 4 лют. 1998 р. № 74/98–ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1998. – № 27–28. – С. 181.

10. Концепція формування системи національних електронних інформаційних ресурсів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 трав. 2003 р. № 259 – р. // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 18. – С. 171. – С. 864.

11. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 8 верес. 2011 р. № 3715-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2012. – № 19–20. – С. 166.

12. Ісаєнко О. О. Технологічна модель інформаційного обслуговування читачів сучасної бібліотеки / О. О. Ісаєнко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія / Держ. ак. керів. кадр. культ. і мистец. – К., 2008. – № 2. – С. 38–44.

13. Положення про Конституційну Асамблею : Указ Президента України від 17 трав. 2012 р. № 328/2012 // Урядовий кур'єр. – 2012. – № 89.

14. Пономарьов А. П. Українська етнографія : курс лекцій : навч. посіб. для студ. вузів / А. П. Пономарьов. – К. : Либідь, 1994. – 320 с.

Іванова М. Розвиток дистантного обслуговування користувачів та формування юридичних електронних інформаційних ресурсів у Національній юридичній бібліотеці НБУВ.

Ключові слова: юридична бібліотека, інформаційні ресурси, електронна бібліотека, дистантне обслуговування, історична спадщина, ретроспективні юридичні джерела, збереження бібліотечних фондів.

Висвітлюються питання формування баз даних правової інформації в Національній юридичній бібліотеці. Робота проводиться в рамках програми «Формування і використання науково-інформаційних ресурсів. Інформатизація бібліотек» з метою підвищення ефективності інформаційної діяльності наукової бібліотеки. На виконання Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI» розкриваються питання щодо введення в науковий обіг ретроспективних юридичних документів, які є об'єктами національного надбання.

Ivanova M. The development of distant service of users and the formation of legal electronic information resources at the National Law Library of VNLU.

Keywords: law library, information resources, electronic library, distant service, historical heritage, retrospective legal sources, preservation of library collections.

The issue of formation of databases of legal information at the National Law Library, which is held under the «Formation and usage of scientific information resources. Computerization of libraries» to improve the effectiveness of information activities of research library. Pursuant to the state target national cultural program for creating of a single information library system «Library – XXI» the issue of the introduction of retrospective legal documents that are the objects of national heritage to the scientific usage is considered in the article.

Иванова М. Развитие дистантного обслуживания пользователей и формирование юридических электронных информационных ресурсов в Национальной юридической библиотеке НБУВ.

Ключевые слова: юридическая библиотека, информационные ресурсы, электронная библиотека, дистантное обслуживание, историческое наследие, ретроспективные юридические источники, сохранность библиотечных фондов.

Освещаются вопросы формирования баз данных правовой информации в Национальной юридической библиотеке. Работа проводится в рамках программы «Формирование и использование научно-информационных ресурсов. Информатизация библиотек» с целью повышения эффективности информационной деятельности научной библиотеки. В осуществление Государственной целевой национально-культурной программы создания единой информационной библиотечной системы «Библиотека–XXI» раскрываются вопросы по введению в научный оборот ретроспективных юридических документов, которые являются объектами национального достояния.

УДК 024.1:021.6:004.65

Чуприна В.,
зав. відділу НБУВ
Кухалашвілі Г.,
мол. наук. співроб. відділу НБУВ
Серьогіна Т.,
мол. наук. співроб. відділу НБУВ

МОДЕРНІЗАЦІЯ СЛУЖБИ МБА ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ ЕЛЕКТРОННОЇ ДОСТАВКИ ДОКУМЕНТІВ

У статті розглянуто комплексну систему дистанційного обслуговування користувачів НБУВ на базі міжбібліотечного абонементу, яка посіла значне місце в загальному бібліотечно-інформаційному обслуговуванні та відповідає сучасним вимогам взаємного використання бібліотечних ресурсів, надання оперативної інформації за допомогою використання засобів ЕДД шляхом створення електронної версії друкованого тексту.

Ключові слова: міжбібліотечний абонемент і доставка документів (МБА і ДД), електронна доставка документів (ЕДД), дистанційне обслуговування віддалених користувачів, Інтернет, бази даних.

The article is devoted to the integrated system for remote maintenance of remote users and experience of NLOV based on interlibrary loan, which took a significant place in the library, information services, to-date mutual use of library resources, providing timely information through the applying of EDD by an electronic version of the printed text.

Keywords: interlibrary loan and documents delivery (ILL and DD), Electronic Document Delivery (EDD), remote maintenance (support) of remote users, Internet, database.

В статье рассматривается комплексная система дистанционного обслуживания пользователей НБУВ на базе межбиблиотечного абонементу, которая заняла значительное место в общем библиотечно-информационном обслуживании, соответствует современным требованиям взаимного использования библиотечных